

Asia: VN/5035/2018

Lausuntopyyntö ylimpien laillisuusvalvojien tehtävien jakoa koskevasta työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Otan kantaa vain omiin tehtäviini liittyvään salaisen tiedonhankinnan ja tiedustelutoiminnan valvontaan.

Työryhmän ehdotuksen mukaan tiedustelutoimintaa, erityisesti sen operatiivista tasoa, valvoisi ensisijaisesti oikeusasiamies. Lisäksi oikeuskansleri valvoisi tiedustelutoiminnan strategista tasoa. Pidän näitä ehdotuksia perusteltuina.

Tiedustelumenetelmät muistuttavat salaisia tiedonhankintakeinoja ja salaisia pakkokeinoja, joiden käytön valvonta on kuulunut oikeusasiamiehen ja oikeuskanslerin välisessä tehtävienjaossa jo ennestään oikeusasiamiehen erityistehtäviin.

Kuten työryhmän mietinnössä todetaan, oikeusasiamiehen harjoittama salaisen tiedonhankinnan valvonta on painottunut viranomaisten sisäisen valvonnan valvontaan. Kun tiedustelutoiminnan valvontaa varten on myös erityinen ulkoinen valvoja, tiedusteluvalvontavaltuutettu, oikeusasiamiehen harjoittama tiedustelutoiminnan valvonta tulee sekin painottumaan valvonnan, muun muassa tiedusteluvalvontavaltuutetun harjoittaman valvonnan, valvontaan.

Todettakoon tässä yhteydessä, että tiedusteluvalvontavaltuutetun tehtävät ja toimivaltuudet rikostorjunnallisen salaisen tiedonhankinnan valvonnassa ovat osin tulkinnanvaraiset. Tiedustelutoiminnan valvonnasta annettuun lakiin sen eduskuntakäsittelyn yhteydessä tehdyn lisäyksen mukaan tiedusteluvalvontavaltuutettu valvoo Suojelupoliisin harjoittaman tiedustelutoiminnan lisäksi Suojelupoliisin muuta toimintaa ja tähän valvontaan sovelletaan tiedustelutoiminnan valvonnasta annettua lakia soveltuvin osin. Salaisia tiedonhankintakeinoja

käyttävät Suojelupoliisin lisäksi muu poliisi, Tulli, Rajavartiolaitos ja Puolustusvoimat, mutta muun poliisin, Tullin tai Rajavartiolaitoksen toiminnan taikka Puolustusvoimien harjoittaman salaisen tiedonhankinnan valvonta ei kuulu tiedusteluvalvontavaltuutetun tehtäviin. Asianomaiset ministeriöt antavat vuosittaiset salaista tiedonhankintaa koskevat kertomuksensa vain oikeusasiamiehelle, eivät tiedusteluvalvontavaltuutetulle. Tiedusteluvalvontavaltuutetulla on kuitenkin roolia ainakin tiedustelutoiminnan ja salaisen tiedonhankinnan rajapinnan valvonnassa.

Hakonen Kimmo
tiedusteluvalvontavaltuutettu